

NORD POOL EUROPEAN MARKET COUPLING OPERATOR AS
Postboks 121
1325 LYSAKER

Vår dato: 16.09.2021
Vår ref.: 202016611-11
Arkiv: 633
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Kristin Kolseth

Vedtak - Nord Pool European Market Coupling Operator AS - Markedsplasskonsesjon for handelsløsning på North Sea Link

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) gir med dette markedsplasskonsesjon til Nord Pool European Market Coupling Operator AS (NP EMCO) for organisering av separat døgemarkedsauksjon i NO2 for implisitt allokering av overføringskapasitet på North Sea Link (NSL). Konsesjonen gjelder til 30. september 2022. Konsesjonen kan endres eller trekkes tilbake etter nærmere fastsatte vilkår i konsesjonen.

Bakgrunn

NSL er en utenlandsforbindelse mellom Norge og Storbritannia, med en kapasitet på 1400 MW. NSL vil ha tilknytning til budområdet NO2 og budområdet Storbritannia (GB). Statnett og National Grid North Sea Link Limited (NGNSL) eier 50 % hver av kabelen, og kabelen er planlagt å settes i prøvedrift 1. oktober 2021.

Statnett og NGNSL har etter en åpen konkurranse tildelt NP EMCO oppdraget med å etablere og drifte handelsløsning på NSL. Handelsløsningen innebærer en separat døgemarkedsauksjon i NO2, med implisitt allokering av overføringskapasiteten mellom NO2 og GB over NSL.

Organisering eller drift av markedsplass for omsetning av elektrisk energi krever markedsplasskonsesjon etter energiloven § 4-5 og forskrift om nettregulering og energimarkedet § 4-9. Drift av den aktuelle handelsløsningen krever derfor etter RMEs vurdering markedsplasskonsesjon.

RME mottok 15. desember 2020 søknad fra NP EMCO om utvidelse av virkeområde for markedsplasskonsesjon, eventuelt utstedelse av ny konsesjon, for organisering og drift av separat døgemarkedsauksjon i NO2 for implisitt håndtering av overføringskapasiteten på NSL.

NP EMCO er allerede tildelt markedsplasskonsesjon, men virkeområdet er begrenset til å kun gjelde grensekryssende handel i døgn- og intradagmarkedet. Siden den foreslåtte handelsløsningen etter RMEs

Adresse Middelthunsgate 29 Postboks 5091, Majorstuen 0301 OSLO	E-post: rme@nve.no , Telefon: 22 95 95 95, Internett: http://reguleringsmyndigheten.no/ Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971
--	---

vurdering ikke er innenfor virkeområdet til NP EMCO sin gjeldende konsesjon, utstedes ny markedsplasskonsesjon med egne vilkår for denne separate døgnmarkedsauksjonen¹.

RME mener det er riktig å legge stor vekt på hensynet til at NSL skal settes i drift til planlagt tid og med en velfungerende handelsløsning som utnytter handelskapasiteten på en effektiv, pålitelig og sikker måte, siden forsinkelser i driftsettelsen eller feil ved handelsløsningen kan ha store samfunnsøkonomiske konsekvenser.

RME varslet utstedelse av markedsplasskonsesjon til NP EMCO 9. juni 2021.

Uttalelser til varselet om vedtak samt søknad om markedsplasskonsesjon

RME har mottatt tre uttalelser til varselet om tildeling av markedsplasskonsesjon.

RME gjennomførte i perioden 2. februar 2021 til 26. februar 2021 en felles høring av NP EMCOs søknad om konsesjon for organisering og drift av markedsplass og den planlagte handelsløsningen for NSL, som vil gjelde fra driftsettelse av forbindelsen.

RME mottok elleve uttalelser til høringen. Fire av disse var uten merknader. Fem av høringsinstansene var generelt positive.

I høringen av den foreslåtte handelsløsningen uttrykte bransjeorganisasjonen Energi Norge og markedsaktørene Agder Energi Kraftforvaltning AS, Skagerak Kraft AS, Lyse Produksjon AS og Hafslund Eco AS bred støtte til den valgte løsningen.

Energi Norge uttalte blant annet at den foreslåtte løsningen er den beste løsningen som lar seg gjennomføre innenfor gjeldende tidsramme og regulatorisk rammeverk. Videre viste de til at løsningen er å foretrekke fremfor eksplisitte auksjoner. Energi Norge vurderer at den foreslåtte handelsløsningen ikke vil gi negative konsekvenser for likviditeten, konkurransesituasjonen eller prisdannelsen i NO2. Energi Norge uttaler at den foreslåtte løsningen legger til rette for et velfungerende marked, god utnyttelse av handelskapasiteten på NSL, og at løsningen er lite kompleks og benytter kjente prosesser som gir lavere barrierer for deltakelse. Liknende syn fremmes også av Agder Energi Kraftforvaltning AS, Skagerak Kraft AS, Lyse Produksjon AS og Hafslund Eco AS.

Energi Norge uttrykte forståelse for at det var nødvendig å etablere en egen handelsløsning for NSL på grunn av Brexit. Skagerak Kraft AS, Lyse Produksjon AS og Hafslund Eco AS uttaler at de generelt slutter seg til Energi Norges høringsinnspill. Agder Energi Kraftforvaltning uttaler at det var bra at Statnett allerede i 2019 begynte å forberede et alternativ, slik at en løsning kan være klar til NSL settes i drift.

To av høringsinstansene, EPEX Spot SE (EPEX) og European Federation of Energy Traders (EFET) uttalte seg kritisk til den foreslåtte løsningen.

EFET uttrykker støtte til valg av implisitt allokering av overføringskapasiteten, men mener at løsningen bør maksimere deltakelse fra markedsaktørene. EFET mener derfor at medlemmer fra både NP EMCO og EPEX i Norge og Storbritannia bør ha mulighet til å delta i auksjonen. EFET mener at en ny døgnauksjon vil fragmentere likviditeten i døgnet, og særlig i Storbritannia.

¹ Fra 1. august er det innført en ny bestemmelse i energiloven (§ 4-5 a) som gjelder organiserte markedsplasser underlagt EØS-regelverk. Denne bestemmelsen regulerer NP EMCOs grensekryssende handel i døgnet og intradagmarkedet.

EPEX har gitt høringsuttalelse til både NP EMCO sin søknad om markedsplasskonsesjon og til varselet om vedtak. Hovedelementene i disse uttalelsene omtales nedenfor.

EPEX sin høringsuttalelse til søknaden om markedsplasskonsesjon

EPEX har i brev av 26. februar 2021 gitt høringsuttalelse til NP EMCO sin søknad om utvidet markedsplasskonsesjon. EPEX er uenig i den foreslåtte handelsløsningen, og derfor også i en eventuell utvidelse av markedsplasskonsesjon til NP EMCO. De mener at den foreslåtte løsningen gir ulike konkurransevilkår i Norge og fører til et ineffektivt markeddesign.

Blant annet viser EPEX til at markedsaktører vil måtte bli medlemmer av NP for å kunne delta i auksjonen som allokterer overføringskapasiteten som blir tilgjengelig via NSL. EPEX mener dette skaper et monopolistisk oppsett som ikke gir markedsaktører mulighet til å velge den mest konkurransedyktige kraftbørsen..

EPEX mener at en utvidet eller ny markedsplasskonsesjon vil kunne komme i konflikt med konkurranserettslige regler.

EPEX sine kommentarer til varselet om vedtak

EPEX har i brev av 30. juni 2021 kommentert på varsel om vedtak. EPEX viser i sin uttalelse til høringsuttalelsen til søknaden om markedsplasskonsesjon og problemstillingene som reises der.

I tillegg mener EPEX at det bør gis tydeligere vilkår for utviklingen av ordning som tilrettelegger for flere markedsplasser, samt en tidsfrist for implementering av en slik ordning, og ber om at det inkluderes en formell prosedyre. EPEX foreslår enkelte konkrete vilkår.

EPEX mener at forutsetningen RME har lagt til grunn om at det ikke er mulig å få på plass en slik ordning før det planlagte tidspunktet for idriftsettelse, er feil. EPEX refererer til SEM-GB forbindelsen og allerede eksisterende løsninger, og mener at det også ville vært mulig å få på plass en ordning med flere markedsoperatører på NSL før det planlagte tidspunktet for idriftsettelse.

Videre skriver EPEX at dersom RME tildeler markedsplasskonsesjon til NP EMCO slik det er varslet i vedtaket, så vil dette være i strid med artikkel 59 sammenholdt med artikkel 54 i EØS-avtalen.

NP EMCOs kommentarer til varselet om vedtak

NP EMCO har i brev av 23. juni 2021 kommentert på varsel om vedtak.

NP EMCO viser til punkt 3.2 i varselet om konsesjon som gjelder avtaler mellom avregningsansvarlig og systemansvarlig om informasjonsutveksling. NP EMCO informerer om at avtalen vil gjennomgås, og at RME vil informeres om eventuelle endringer og tilpasninger.

Videre vises det til punkt 3.3 som gjelder rådgivende organ. NP EMCO informerer om at eksisterende rådgivende organ vil benyttes også for saker som gjelder den separate døgemarkedsauksjonen.

Med hensyn til punkt 5.5 om årlig regnskapsrapportering, opplyser NP EMCO at kravet kan imøtekommes.

Når det gjelder punkt 7.5 om utskillelse av virksomhet som innebærer høy risiko, mener NP EMCO at det ut fra forventet omfang av virksomheten ikke er behov for å skille ut NSL-auksjonen i eget foretak. Videre stiller NP EMCO spørsmål om det er nødvendige å inkludere vilkåret i konsesjonen.

Med hensyn til punkt 11.2 om krav til å utvikle nye løsninger, skriver NP EMCO at de er positive til å finne nye løsninger så lenge utviklingsarbeidet kan skje i nært samarbeid med kabeleiere og dette tas

hensyn til i kontrakten NP EMCO har med disse. Videre anfører NP EMCO at finansiering av løsningene må være på plass før utviklingsarbeidet kan starte.

Statnett sine kommentarer til varselet om vedtak

Statnett har i brev av 30. juni 2021 kommentert på varsel om vedtak.

Statnett anfører at det vanskelig å vite nøyaktig hvor lang tid det tar å gjennomføre alle nødvendige tester av både det fysiske anlegget og av handelssystemene, og å rette eventuelle feil. For å få større fleksibilitet mht. idriftsettelsestidspunkt for forbindelsen, ser Statnett det derfor som hensiktsmessig om konsesjonen ikke bindes presist til 1. oktober 2021, men heller kan gis f.eks. fra 1. september.

Statnett har ingen kommentarer utover dette.

RMEs vurdering av innspillene

Punkt 1.1 Konsesjonens varighet

På bakgrunn av innspill fra Statnett settes konsesjonens varighet fra 17. september 2021 til 30. september 2022, og bindes dermed ikke presist til 1. oktober 2021.

Punkt 7.5 Krav til utskillelse av virksomhet som innebærer høy risiko

RME støtter NP EMCO i at vilkåret ikke er nødvendig for virksomheten som omfattes av konsesjonen. Vilkaeret utgår derfor.

Punkt 11.2 Krav til konsesjonæren om å bidra ved krav til utvikling av løsning med delte ordrebøker, eller annen ordning som tilrettelegger for flere markedsplasser

RME mener at det ikke er nødvendig å inkludere vilkår som foreslått av EPEX, da vilkåret gitt i punkt 11.2 slik det står åpner for at RME kan stille konkrete krav overfor konsesjonæren. RME ber Statnett om å gjennomføre nærmere utredninger av mulige tilpasninger av handelsløsningen, spesielt knyttet til muligheten for at flere markedsplasser kan gis tilgang til forbindelsen. Nærmere beskrivelse av dette følger av et eget brev til Statnett, se vedlegg. RME mener det er hensiktsmessig å avvente utredningen fra Statnett før det eventuelt stilles krav om dette. Statnetts utredning må også ta hensyn til erfaringer med handelsløsningen, potensielle endringer i markedsdesignet i Storbritannia og utviklingen av arbeidet med «Multi-Region Loose Volume Coupling» i tråd med handelsavtalen mellom EU og Storbritannia.

Med hensyn til NP EMCO sin kommentar til vilkåret, vil vi påpeke at kontrakten mellom NP EMCO og kabeleierne er av privatrettslig karakter, og at kontrakten derfor ikke hensyntas ved eventuelle endringer i regelverk eller fastsettelse av krav.

RMEs vurdering vedrørende tildeling av markedsplasskonsesjon til én markedsplass

Brexit har medført at Storbritannia ikke lenger er en del av de felleseuropeiske markedsløsningene. Blant annet kan ikke Storbritannia ta del i det etablerte felleseuropeiske døgnetmarkedet eller intradagmarkedet som Norge allerede er en del av. Som følge av dette har Statnett sammen med sin kabelpartner NGNSL utviklet en ny handelsløsning for NSL, som er separat fra de felleseuropeiske markedsløsningene.

RME ba i brev av 10. desember 2020 Statnett om å besvare spørsmål om den planlagte handelsløsningen for NSL. I sitt svar av 22. januar 2021 har Statnett vist til at de allerede i 2019 måtte foreta et valg om å

designer en separat handelsløsning, i tilfelle Storbritannia etter 1. januar 2021 ikke lenger kunne benytte de felleseuropeiske løsningene for krafthandel. Statnett har vist til at de etter grundige vurderinger valgte å starte arbeidet med å designe, anskaffe og implementere en separat implisitt døgnmarkedsauksjon for å kunne ha en handelsløsning klar før driftsettelse av NSL. Basert på en åpen konkurranse ble oppdraget med å implementere og drifte en separat implisitt auksjon mellom Storbritannia og NO2 tildelt NP EMCO. EPEX hadde anledning til å sende inn et tilbud i henhold til anbudsspesifikasjonene, men valgte å ikke gjøre det.

RME har hatt dialog med Statnett om problemstillinger knyttet til utforming av markedsløsningen og konkurranse mellom børser. RME har stilt spørsmål om det er mulig å tilpasse handelsløsningen på en slik måte at flere markedsplasser får tilgang, f.eks. via deling av ordrebøker. Statnett redegjorde i notat til RME av 4. mai 2021 for at det ikke ville være mulig å utvikle en handelsløsning som gir flere markedsplasser adgang, uten betydelig risiko for å forsinke driftsettelsen av NSL, som er planlagt 1. oktober 2021. Statnett mener det ville være svært krevende å fremforhandle, designe og implementere en løsning som tilrettelegger for flere markedsplasser før idriftsettelse av NSL.

RME har forståelse for at Statnett og NGNSL på et tidlig tidspunkt måtte foreta et valg om å designe en alternativ handelsløsning for å allokere overføringskapasiteten mellom NO2 og Storbritannia, for å sikre at det er en velfungerende handelsløsning på plass ved driftsettelse av NSL. RME mener det er riktig å legge stor vekt på hensynet til at NSL skal settes i drift til planlagt tid og med en velfungerende handelsløsning som utnytter handelskapasiteten på en effektiv, pålitelig og sikker måte, siden forsinkelser i driftsettelsen eller feil ved handelsløsningen vil kunne ha store samfunnsøkonomiske konsekvenser.

Etter vår vurdering bidrar den valgte handelsløsningen, gitt omstendighetene knyttet til at det på kort tid har måttet utvikles en ny handelsløsning som følge av Brexit, til en samfunnsøkonomisk lønnsom drift av forbindelsen og en mest mulig sikker og effektiv kraftutveksling med utlandet.

Et sentralt premiss for vårt vedtak er at løsningen skal bidra til at kraftomsetning foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte. RME ønsker effektiv konkurranse som gagnar kraftmarkedet og sluttbrukere. Å utvikle en løsning for flere kraftbørser er mer komplekst både i utvikling og drift av løsningen. Dette krever også kostnader i et kortsiktig perspektiv, som enten dekkes av Statnett over nettariifen eller dekkes av markedsplassens kunder. Konkurranse mellom kraftbørser kan særlig på sikt være gunstig for markedsaktørene og sluttbrukere, ved å bidra til innovasjon og disiplinere til kostnadseffektivitet og lavere gebyrer. Etter vår vurdering vil ikke effektiviteten og prisdannelsen i kraftmarkedet påvirkes av antallet markedsplasser i et kortsiktig tidsperspektiv, så lenge de samme aktørene velger å delta i auksjonen.

RME har lagt vekt på at selv om NP EMCO er i en monopolsituasjon i den separate døgnmarkedsauksjon i NO2, så vil gebyr for handel reguleres gjennom vilkår i konsesjonen. Konsesjonæren kan kun kreve handelsgebyrer for funksjoner som ikke dekkes av Statnett og NGNSL, inkludert en rimelig avkastning ved effektiv drift. Etter vår vurdering vil dette bidra til at markedsaktørers kostnader for deltakelse holdes på et slikt nivå at dette i seg selv ikke skal ha en vesentlig betydning for deres valg om å delta i auksjonen, sammenliknet med om det var mulig å delta via flere markedsplasser.

Det er også mye per i dag som tyder på at den valgte løsningen skal endres eller erstattes innen relativt kort tid. Statnett har selv påpekt at løsningen vil kunne være midlertidig, og har i brev av 22. januar 2021 informert om at de vurderer at det på et senere tidspunkt kan bli aktuelt å delta i den felles løsningen som utvikles av EU og Storbritannia. Gitt omstendighetene i dette tilfellet, mener vi det er riktig å vektlegge at kabelen settes i drift slik løsningen er utviklet i dag. Som vi kommer nærmere inn

på under, ønsker vi imidlertid mer informasjon om hva en løsning som tilrettelegger for flere kraftbørser innebærer og hvordan den eventuelt kan tilpasses.

Vi legger også vekt på at det har vært en konkurranse om å få tildelt kontrakten i henhold til anskaffelsesrettslige regler, og at EPEX hadde anledning til å sende inn et tilbud i henhold til anbudsspesifikasjonene, noe de valgte å ikke gjøre.

RME ber Statnett om å gjennomføre nærmere utredninger av mulige tilpasninger av handelsløsningen, spesielt knyttet til muligheten for at flere markeds plasser kan gis tilgang til forbindelsen. Nærmere beskrivelse av dette følger av et eget brev til Statnett, se vedlegg. Som en del av utredningen ber vi Statnett utarbeide en tidsplan for hvordan mulige tilpasninger av handelsløsningen kan gjennomføres. Utredningen må legge vekt på en samlet sett effektiv markeds løsning og utnyttelse av NSL. Utredningen og tidsplanen må også ta hensyn til potensielle endringer i markedsdesignet i Storbritannia og utviklingen av arbeidet med «Multi-Region Loose Volume Coupling» i tråd med handelsavtalen mellom EU og Storbritannia. Utredningen vil danne grunnlag for RMEs vurdering av om handelsløsningen bør endres og på hvilken måte. Vi ber Statnett gjennomføre og oversende utredningen om mulige tilpasninger av handelsløsningen innen 15. februar 2022.

Samtidig stiller RME krav i vilkår 11.2 i markeds plasskonsesjonen til NP EMCO om å bidra til utviklingen av ordning som tilrettelegger for flere markeds plasser dersom RME senere skulle stille krav om dette. Det samme gjelder dersom slike krav innføres som følge av endringer i regelverk. Konsesjonen kan også endres eller trekkes tilbake dersom det er nødvendig som følge av endringer i handelsløsningen for NSL.

Fastsettelse av konsesjonsvilkår

Markeds plasskonsesjon meddeles med hjemmel i energiloven § 4-5 og forskrift om nettregulering og energimarkedet § 4-9.

Vilkårene i konsesjonen samsvarer i stor grad med vilkår i markeds plasskonsesjonene som er meddelt NP EMCO og EPEX for organisering og drift av markeds plass for grensekryssende handel mellom prisområder i døgn- og intradagmarkedet.

Nedenfor følger en oppsummering av hovedpunktene i RMEs vurdering knyttet til tilleggsvilkårene i konsesjonen.

Konsesjonens varighet, endring av vilkår og tilbaketrekking av konsesjon

Det vil på sikt kunne innføres krav om delte ordrebøker, eller annen ordning som tilrettelegger for flere markeds plasser. Som redegjort for over, er det mye per i dag som tyder på at handelsløsningen skal endres eller erstattes innen relativt kort tid. Det vil også kunne bli endringer i handelsløsningen på NSL som følge av bilaterale handelsavtaler mellom Norge og Storbritannia.

Det stilles derfor krav til konsesjonæren om å bidra til utviklingen av løsning dersom det gjennom endringer av regelverk eller på annen måte innføres krav om delte ordrebøker, eller annen ordning som tilrettelegger for flere markeds plasser. Dette inkluderer eventuelle krav fra RME. Konsesjonen kan også endres eller trekkes tilbake dersom det er nødvendig som følge av endringer i handelsløsningen for NSL. Konsesjonen kan endres eller trekkes tilbake også etter andre nærmere fastsatte vilkår i konsesjonen.

Konsesjonen gis med varighet fra 17. september 2021 til 30. september 2022.

Inntekter og kostnader

Ved utforming av vilkår om inntekter og kostnader har RME lagt vekt på at NP EMCO er i en monopolsituasjon i den separate døgemarkedsauksjon i NO2, og det er tatt inn vilkår for å hindre utnyttelse av denne monopolstillingen.

Det er inngått avtale mellom konsesjonæren, Statnett og NGNSL om kompensasjon for utvikling og implementering av markedskoblingsfunksjonen, shipping-funksjonen og børsvirksomheten, samt drift av markedskoblingsfunksjonen og shipping.

Det stilles derfor krav om at konsesjonæren ikke skal kreve handelsgebyrer fra aktørene for funksjoner hvor kostnadene dekkes av Statnett og NGNSL. Aktøren kan kun kreve handelsgebyrer for kostnader ved funksjoner som ikke dekkes av Statnett og NGNSL, inkludert en rimelig avkastning ved effektiv drift. Reduksjoner i inntekter som følger av avtale mellom konsesjonæren og Statnett og NGNSL om servicenivå kan ikke dekkes inn gjennom handelsgebyrer.

Det er også tatt inn vilkår for å hindre kryss-subsidiering mellom den separate døgemarkedsauksjonen, markedskoblingsfunksjonen og NP EMCOs andre aktiviteter.

Øvrige informasjonsplikter

Forskrift om nettregulering og energimarkedet § 5-7 gir RME hjemmel til å kreve at konsesjonær for organisert markedsplass for handel med elektrisk energi for fysisk levering, skal dele informasjon om ordre og transaksjoner som gjennomføres på markedsplassen. I merknaden i endringsforskriften er det presisert at bestemmelsen gir RME kompetanse til i enkeltvedtak å stille krav til den som organiserer markedsplass om deling av data om ordre og transaksjoner til RME.

Krav om at konsesjonæren månedlig skal dele ordre og transaksjoner fra den separate døgemarkedsauksjon i NO2 ved å laste opp informasjonen på en sikker server foreslås å vedtas som vilkår i markedsplasskonsesjonen i stedet for gjennom separat vedtak.

Vedtak

I medhold av energiloven § 4-5 og forskrift om nettregulering og energimarkedet § 4-9 tildeles Nord Pool European Market Coupling Operator AS markedsplasskonsesjon for organisering av separat døgemarkedsauksjon i NO2 for implisitt håndtering av overføringskapasitet på NSL.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Tore Langset
fungerende direktør

Helena Mellison Lindstad
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

- Vedlegg: Markedsplasskonsesjon
- Brev til Statnett vedrørende utredning av mulige tilpasninger – sak 201800992-89
 - Uttalelser til varsel om markedsplasskonsesjon – sak 202016611, dok. 5/6/8
 - Korrespondanse mellom RME og Statnett – sak 201800992, dok. 16/18/19/24/25
 - Notat fra Statnett – sak. 201800992-91
 - RMEs oppsummering av høringsuttalelser – handelsløsning NSL – sak 201800992-87

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no. RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda .
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: <ul style="list-style-type: none">- Skrive hvilket vedtak du klager på.- Skrive hvilket resultat du ønsker.- Opplyse om du klager innenfor fristen.- Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.